

Pål Biseth
Vassteigen 108
5141 Fyllingsdalen

Bergen, 6. november 2009

Fiskeri- og Kystdepartementet
postmottak@fk.d.dep.no

Høringsuttalelse til FORSLAG TIL FORSKRIFT OM SÆRSKILDE KRAV TIL AKVAKULTURRELATERT VERKSEMD I HARDANGERFJORDEN

Jeg viser til at jeg var invitert til å komme med innspill til Fiskeridirektoratets utkast til forskrift, gitt i min e-post til Fiskeridirektoratet v/ Marianne Hufthammer 19. september 2008, og forutsetter på bakgrunn av dette at jeg fortsatt er høringsberettiget.

Kapittel 1

Til § 1 *Formål* vil jeg påpeke at ”....omsynet til ville bestandar av laksefisk....” blir for snevert. Det er et faktum at ville bestander av andre fiskearter med betydelig kommersiell interesse, så som sei, lyr og torsk også i økende grad blir påvirket negativt av oppdrettsvirksomheten i Hardanger (også andre steder som for eksempel Rogaland). Dette gjelder særlig sei, som yrkesfiskere i Hardanger nå ikke lenger får levere på grunn av mindreverdige kvalitet. Det er også grunn til å inkludere brisling i sine bekymringer og dermed i formålet. Det har flere år vært betydelig svikt i brislingbestanden i Hardanger med en klar korrelasjon til mengden rapporterte rømminger. Brisling er svært viktig både kommersielt og ikke minst i næringskjeden for vill laks og sjørørret.

Kapittel 2

Til § 6 i begge alternativer vil jeg påpeke at den foreslåtte begrensningen i biomasse er vesentlig for høy i forhold til de sammenhenger mellom biomasse og miljøproblemer som både Havforskningsinstituttet og Matilsynet ved flere anledninger har påpekt. Begge institusjoner har sendt bekymringsmeldinger og påpekt at bærekraftnivået er overskredet på vesentlig lavere volumer enn 50.000 tonn MTB. Det faktum at FKD har iverksatt arbeidet med denne forskriften er i seg selv et bevis på dette, ettersom problemene som forårsaker forskriften er inntrådt til tross for at MTB i 2008 aldri oversteg 48.000 tonn. Å gi inntrykk av at 50.000 tonn MTB er en effektiv reduksjon fra den samlede konsesjonsgrensen på 70.000 tonn MTB blir derfor rent illusorisk. Grensen må settes vesentlig lavere enn 50.000 tonn og departementet må forholde seg til de grenser forvaltningen tidligere har tilrådd. Havforskningsinstituttet mente at bærekraftnivået var overskredet i 2004, på omtrent halvparten av dagens biomassenivå.

Tekniske krav til anlegg

Det er en stor svakhet ved utkastet til forskrift at det ikke stiller spesifikke teknisk krav til oppdrettsanlegg. Det er åpenbart at lukkede oppdrettsystemer vil løse majoriteten av de miljøproblemer oppdrettsvirksomhet fører med seg. Med lukkede systemer vil man så godt som eliminere luseproblemer, kryssmitte mellom anleggene, rømming og overgjødning av fjordsystemet. Selv om dette er universelle problemer og ikke spesifikke for Hardanger, bør man se muligheten for å introdusere lukkede systemer i Hardanger som en start på det samme på riksbasis, og også som en stimulans for tilsvarende bestemmelser i andre land som sliter med de samme problemene som Norge. Norges miljørenommé som oppdrettsnasjon er sterkt skadet etter de store problemer bl.a. norske oppdrettsinteresser,

deriblant Staten gjennom Cermaq, har forårsaket i Chile og andre land. Det er derfor på høy tid at norske myndigheter gjennom offensive tiltak bedrer både miljøstatus i Norge og viser vei internasjonalt. Hardangerfjordforskriften er et bra sted å begynne!

Innvendingen er selvsagt at slike anlegg ennå ikke har bevist sin funksjonsdyktighet i større skala og at tiden ikke er moden. På den annen side vil utviklingen ikke skyte fart før det innføres bestemmelser om slike krav med nødvendige overgangsordninger. Man kan for eksempel fra en gitt dato pålegge ny teknologi ved utskiftning av anlegg, ved anleggsutvidelser og ved nye anlegg og så innføre et totalkrav om ny teknologi også for eksisterende anlegg i et rimelig tidsspenn etter dette. Dette vil presse frem økt kvalitet og tempo i utviklingsarbeidet. Eller legge inn årlig revisjon av forskriften der slike krav innføres dersom miljømålene ikke nås.

Utviklingen av ny teknologi kan stimuleres av myndighetene ved tilskuddsordninger til forskning og gjennom initiativ til ny forskning. Norge vil i egenskap av å være teknologisk ledende innenfor skipsbygning og oljeutvinning har klare forutsetninger for å utvikle teknologi for funksjonsdyktige anlegg. Det er allerede småskalaanlegg med lukkede systemer i prøvedrift både til vanns og på land. Disse vil trolig være klar for introduksjon i fullskala innen et år fra dags dato dersom de viser seg å leve opp til forventningene.

Den største barrieren for å få i gang lukkede systemer har vært det jeg vil kalle myten om kostnader forbundet med dette. Det har festet seg holdninger om at lukket teknologi vil være formidabelt mye dyrere og derfor virke konkurransevridende. Men ingen har ennå satt seg ned og gjort seriøse levetidskostnadskalkyler for lukkede systemer sammenliknet med dagens teknologi, og det er god grunn til å anta at summen av besparelser og økt verdiskapning vil overstige effekten av høyere investerings og kapitalkostnader. Fiskeridepartementet bør snarest sette i verk eller pålegge næringen å sette i verk utviklingsarbeide og økonomiske analyser av en slik problemstilling, der sparte kostnader til fôr (bedre fôrfaktor), avlusing, rømming, havari, sykdomsutbrudd, forsikring og redusert avskrivningstakt sammen med økte verdier av produksjonen (høyere kvalitet pga motstrøm, temperaturstyring og miljøsertifisering) samt verdiskapning gjennom salg av oppsamlet avføring og overskuddsfôr tallfestes og settes inn i et regnestykke med livsløpskostnader.

Konkrete miljømål og revisjon

Jeg observerer at de konkrete miljømål som direktoratet foreslo nå er tatt ut av utkastet til forskrift. Dette er ikke akseptabelt og bidrar også til å gjøre forskriften mindre operativ i forhold til revisjoner. Hvis man skal ha noe å revidere mot, er spesifikke miljøkrav for tiltaksgrenser en forutsetning. Miljøkravene fra direktoratet må derfor inn igjen. Forskriften må også inneholde konkrete tidsmål for revisjon. Helst årlig, i det minste toårlig. Den bør også inneholde konkrete ytterligere tiltak (ytterligere reduksjoner, teknologikrav osv) dersom revisjoner viser at måltall ikke er nådd.

Oppsamling av avføring og spillfôr

Så lenge det ikke finnes teknologikrav (som lukkede systemer) som gjør det mulig å samle opp avføring og spillfôr, er det vanskelig å stille krav om dette, men ideelt sett burde forskriften inneholde slike krav. Overgjødslingsproblemene kan også møtes med konkrete miljømål som kan utløse tiltak ved overskridelse. Jevnfør det forskningsprosjektet HI er i gang med for å belyse bl.a. dette problemet, som kan danne grunnlag for å spesifisere slike mål.

Med vennlig hilsen
Pål Biseth